Suleyhîler

Mısır'daki Şiî-Fâtımî Devletine bağlı bir Arap hânedânı. 1038-1168 yılları arasında Hadramut'tan Mekke'ye kadar Yemen ve Asir bölgesine, tamâmen hâkim oldular.

Yemen, Abbâsî hilâfet merkezi olan Bağdat'a uzaklığı sebebiyle kontrolden mahrumdu. Kısa zamanda Şiîlerin, bilhassa Zeydî fırkasının merkezi hâline geldi. Bâzı bölgelerde sünnî Müslümanlar da vardı. Hânedânın kurucusu ve Suleyhîlerin lideri olan Ali bin Muhammed de, Ehl-i sünnet bir insan olan Harâz Kâdısı Muhammed bin Ali Suleyhî'nin oğlu olup çok zekî ve okumaya meraklıydı. Kendisine dost gibi yaklaşan Râfizî dâîsi Âmir bin Zehavî'ye küçük yaşta kanıp onun verdiği bozuk kitaplardan İmâmiyye fıkhını okudu. Böylece atalarının doğru yolundan ayrılıp, Fâtımîlere bağlandı. Kendisini saptıran Fâtımî dâîsi (propagandacısı) Ali bin Zehavî ölünce onun yerine geçip bölgede Şiî propagandacılığını üstlendi. Önce kendisini halka tanıtmak ve taraftar toplamak için on beş sene Yemen'den hacca giden hac kâfilelerine delillik yaptı. Babasının nüfûzundan da istifâde ederek bir hayli taraftar buldu. 1038 (H.430) senesinde Yemen'e hâkim olacak güce geldiğine kanâat getirerek, harekete geçti. Eskiden beri hâkim olduğu Harâz'ın Mesâr civârında bir kale yaptırıp, taraftarlarını burada topladı. Sonra Ya'fûrî, Ressî ve Ziyâdî kabîlelerinin Zeydî imâmlarına karşı mücâdeleye başladı. 1047'de Ressî imâmı Câfer bin İmâm-il-Kâsım ile giriştiği mücâdelede onu mağlup etti. Yena Kalesiyle Hazûr bölgesini ele geçirdi. 1048'de Ya'fûrîlerden Yahyâ bin Ebî Hâşid'i Savf köyünde mağlup ettikten sonra San'a'yı zapt etti. Bu hâdiselerden sonra Yemen, Fâtımîlerin kontrolü altına girdi. Mustansırbillah adına hutbe okunmaya başlandı.

Harekâtına devam eden Ali Suleyhî, 1060'ta Zabid, 1061'de Aden ve 1063'te Hicaz'ı işgal etti. Mekke'den Hadramut'a kadar bütün Yemen'e hâkim oldu. Ali Suleyhî, 1067'de ölünce, oğlu Ahmed, Suleyhîlerin başına geçti. Bu dönemde (1067-1084)

Suleyhî hâkimiyeti en geniş hudutlarına kavuştuysa da, elde edilen yerler uzun müddet muhâfaza edilemedi. Necâhîler yeniden toplanıp, Aden'de istiklallerini kazandılar. Yemen Zeydî imâmları San'a'nın kuzeyindeki Sa'da'da kaldılar. El-Mükerrem Ahmed hükümdarlığının sonlarına doğru devlet işlerini kâbiliyetli hanımı Erva'ya bıraktı. Ahmed'in 1091'de ölümünden sonra Erva Hanım ülke idâresini tamâmen kendi elinde topladı ve 1138'de doksan iki yaşında ölünceye kadar Suleyhîlere hâkim oldu. Erva, başşehri, San'a'dan Zü-Ciblâ'ya nakletti. Suleyhîlerin sonlarına doğru iktidar Zurayilerin eline geçtiyse de, Eyyûbîlerden Turanşah'ın 1174 yılında bölgeye gelişine kadar kendilerini muhâfaza ettiler. Bununla berâber bâzı Suleyhî melikleri 12. yüzyılın sonuna kadar Yemen'deki kaleleri ellerinde tuttular.

Suleyhî Melikleri	**Tahta Geçişi**
Ali bin Muhammed	1047
Mükerrem Ahmed bin Ali	1067
Mükerrem el-Asgar Ali bin Ahmed	1084
Mansûr Sebe' bin Ahmed Muzaffer bin Ali (Melike Erva'nın hâkimiyetinde)	1099-1138